

O Cá Kho Hơi Ngọt

Nguyễn Tế

Tôi vẫn còn nhớ như in câu nói của má mỗi lần tôi về nhà:

- Hôm nay thằng Tư về, bữa nay má kho ơ cá hơi ngọt một chút cho cả nhà ăn, vì thằng Tư nó ăn mặn không quen.

Câu nói ấy ngày xưa nghe bình dị, vậy mà bây giờ mỗi lần hồi tưởng, nó lại chạm đúng chỗ sâu nhất trong lòng làm sống mũi tôi cay xè.

Má đâu chỉ kho riêng cho tôi, má kho chung cho cả nhà, nhưng chỉ vì một mình tôi mà cả nhà cùng ăn theo khẩu vị của tôi. Hồi đó, tôi nghe riết thành quen, cứ nghĩ đó là chuyện bình thường. Đến lúc má đi rồi mới hiểu, trên đời có những điều mình cứ ngỡ là hiển nhiên, thật ra là phước báu mà mình được hưởng. Thấy tôi vừa dựng chiếc xe máy, má đang ngồi lật rau bên chái bếp chỉ ngược lên, lấy vạt áo quệt vội mồ hôi trên trán rồi cười:

- Mới về hả con, rửa mặt đi, cơm gần chín rồi.

Tôi đi một vòng sau nhà, múc gáo nước mát lạnh dưới lu nước mưa dội lên mặt cho bớt cái nắng gắt. Ngẩng đầu lên, qua làn nước mờ mờ, đã nghe tiếng má kêu vọng vô trong nhà:

- Bữa nay kho cá ngọt hơn chút ghen, Thằng Tư nó ăn mặn không quen.

Anh Hai đứng ngoài hàng ba cười xòa:

- Má chiều nó quá, làm hư nó.

Đưa em gái thứ Bảy đang lật rau muống sau hè cũng cười theo:

- Tụi con ăn sao cũng được, miễn anh Tư ăn ngon miệng là chịu hà.

Má không nói gì, chỉ móm mém cười. Má vớ tay lấy cái muống, múc miếng nước kho ném thử, rồi cẩn thận mở cái hũ đường bằng sành đã sút quai, xúc đúng hai muống cà phê đường bỏ vô cái ơ. Cái động tác ấy nhẹ tênh, cái muống inox chạm vào thành hũ kêu một tiếng “coong” nghe khô khốc, nhưng bây giờ nhớ lại, tôi thấy nó nặng như cả cuộc đời lặng lẽ hy sinh của má.

Tôi vốn không thích ăn mặn từ nhỏ. Có lẽ má nhớ chuyện đó còn kỹ hơn cả việc mình đau lưng hay mắt mình đã mờ. Có lần mấy tháng mới về. Bước vô bếp, mở nắp cái ơ cá kho lên, chỉ cần nhìn cái màu nước kho vàng óng như mật ong chứ không đen thui là tôi biết má lại lại âm thầm chiều mình rồi. Tôi cười hỏi:

- Má, cả nhà ăn kiểu này riết rồi quen luôn hả?

Má vừa bới cơm vô cái tô sành, khói bốc lên nghi ngút, vừa đáp:

- Cả nhà thì ăn sao cũng được, quen rồi. Lâu lâu con mới về, phải nấu cho vừa miệng con.

Hồi đó nghe xong tôi chỉ vô tư cười, giờ nghĩ lại mà ghen ứ cổ họng, có lẽ má thương mình nhiều nhất.

Có những người mẹ suốt một đời chẳng mấy khi nhớ tới sở thích của chính mình, nhưng họ nhớ hết sở thích của các con, đó là má tôi. Trong nhà, má nhớ đứa nào thích ăn đầu cá, đứa nào ghét hành, đứa nào dị ứng cua đồng, đứa nào thích canh chua phải có nhiều bạc hà. Và nhớ cả đứa con không quen ăn mặn được là tôi.

Rồi có một bữa, chỉ vì một câu nói vô tình, tôi đã làm má buồn. Hôm ấy đi công chuyện ngang qua nhà, bụng đói cồn cào, người thì mệt. Vừa ngồi xuống mâm cơm, gấp miếng cá lóc kho bỏ vô miệng, tự dưng tôi buột miệng:

- Hôm nay cá kho ngọt quá má, ngọt như chè dị à!

Tôi chỉ nói vậy theo bản năng, không hề khó chịu hay trách móc, cũng không để ý nữa. Nhưng không khí bữa cơm bỗng dưng nặng nề hẳn. Tôi thấy tay má khựng lại, đôi đũa trên tay má định gấp cho tôi khúc ruột cá, thứ ngon nhất của con cá lóc đồng mà má luôn dành dụm cho đứa con cưng, liền rút lại. Má cúi mặt, hai bàn tay chai sần nổi đầy những đường gân xanh xao run run nín lấy vạt áo bà ba. Nhìn má lúc ấy, tôi có cảm giác như không phải tôi vừa chê món cá, mà là má đang tự trách mình vì đã không làm được bữa cơm cho con trọn vẹn. Má lật đặt đứng dậy, đi xuống bếp lấy thêm chén nước mắm nguyên chất, dầm thêm mấy lát ớt cay rồi để cạnh tôi, giọng nhỏ xíu:

- Má tưởng lâu nay con vẫn thích vậy, con chấm thêm nước mắm cho bớt ngọt ghen con.

Tôi nghe mà tim mình như bị ai bóp nghẹn. Câu nói đó của má không hề trách, không hề giận, có lẽ trên đời này chỉ có má mới kỳ lạ như vậy.

Bữa cơm hôm đó vắng hẳn tiếng cười. Tôi ân hận, muốn nói: Con xin lỗi má, nhưng cái sĩ diện vụng về giữ chặt miệng mình. Bây giờ nhớ lại, chỉ một câu nói vô tâm, cạn nghĩ của mình năm ấy không chỉ làm bữa cơm nhạt đi, mà còn để lại trong lòng người mẹ già một vết thương lớn đến vậy. Từ hôm đó trở đi, mỗi lần về nhà ăn cơm, món gì tôi cũng khen:

- Ngon lắm má, má kho cá là số một!

Không phải vì món ăn đã ngon hơn, mà vì tôi sợ nhìn thấy ánh mắt má chùng xuống như bữa cơm năm ấy.

Rồi năm tháng lặng lẽ trôi. Mái tóc má bạc thêm, lưng má còng xuống, đôi mắt mờ dần vì tuổi già. Má bắt đầu hay quên, có bữa mới ăn cơm xong lại hỏi:

- Hồi nãy má ăn chưa bây?

Có khi đang nói chuyện với anh Hai, má lại kêu tên anh Ba. Anh em tôi nhìn nhau cười mà lòng quặn thắt. Tôi cứ nghĩ rồi thời gian sẽ lấy đi mọi ký ức của má.

Một lần cuối tôi về, vừa bước vô sân, má ngồi trước hàng ba, neho neho mắt nhìn tôi thật lâu. Má nhìn kỹ lắm, nhìn từ đầu đến chân, nhìn khuôn mặt, hai bàn tay, đôi chân, rồi má quay sang đứa em thứ Bảy hỏi:

- Ai đó bây? Tôi nghe như có ai bóp nghẹn lồng ngực. Đứa em cố cười nhưng đôi mắt đỏ hoe:

- Anh Tư đó má.

Thì ra cũng có ngày má cũng quên cả khuôn mặt đứa con mà má thương. Bữa cơm trưa hôm ấy, mọi người ngồi quanh cái bàn gỗ cũ. Tôi lặng lẽ bới cơm. Má bỗng quay sang đứa em thứ Bảy, giọng vẫn nhỏ nhẹ như mấy chục năm về trước:

- Bữa nay nhớ kho cá ngọt hơn chút nghen. Thăng Tư nó ăn mặn không quen.

Cả mâm cơm bỗng lặng đi, không ai nói thêm một lời. Còn tôi thì chết lặng, đôi đũa trên tay khựng lại giữa chừng, một giọt nước từ đâu rơi xuống chén cơm nóng.

Ít lâu sau, điều mà tôi sợ nhất cũng đến: Má đi theo ông bà. Từ ấy, mỗi lần tôi về căn nhà vẫn còn nguyên mà hơi ấm của má thì không còn nữa. Không còn ai đứng bên chái bếp kêu vọng ra sân: "Thăng Tư về đó hả con?". Không còn ai lên tiếng bênh tôi mỗi khi mấy anh em trêu chọc nữa. Dưới bếp lạnh tanh, hũ đường sứt quai vẫn nằm đúng chỗ cũ. Mọi thứ dường như đều còn nguyên, chỉ có người mở nắp hũ đường mỗi chiều là không còn nữa. Trên đời này, vĩnh viễn không còn ai nhớ tôi ăn mặn không quen nữa rồi.

Bây giờ, tôi cũng đã làm cha. Mỗi lần đứng bếp kho cá cho gia đình, như quán tính tôi mở hũ đường, xúc thêm một muỗng thật đầy. Con gái tôi ăn thử một miếng rồi nhăn mặt cười:

- Sao hôm nay ba kho cá ngọt quá vậy? Ba lại nhớ bà nội nữa hả?

Tôi nhìn con, bất giác quay mặt đi, giả vờ cúi xuống trở nồi cá cho khỏi lộ đôi mắt đã nhòe. Tôi không biết phải làm sao giải thích cho con hiểu, hũ đường bây giờ đầy ắp, muốn ngọt bao nhiêu cũng được, nhưng người mẹ nếm cái vị "ngọt" của tình yêu thương, của sự bao dung vào cuộc đời tôi thì đã không còn nữa.

Trong không gian tĩnh lặng, dường như tôi vẫn còn nghe văng vẳng tiếng má từ nhà bếp năm nào, nó mộc mạc mà ấm áp đến suốt một đời: "*Hôm nay thăng Tư về, bữa nay má nấu nồi cá kho hơi ngọt một chút cho cả nhà ăn, vì thăng Tư nó ăn mặn không quen.*"

Có những câu nói, lúc còn được nghe thì thấy bình thường, thậm chí là hơi phiền. Tới lúc người nói mất rồi, mới thấy nó chừa vào lòng, nhức nhối mãi không nguôi. Hóa ra, điều ngọt ngào nhất trong đời không nằm ở hũ đường, mà nằm ở bàn tay người đã từng mở nắp hũ ấy.

Nguyễn Tế